

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

О.О. Губенко

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Конспекти уроків

3 клас

До підручника М.І. Резніченка, С.К. Трач

Тернопіль
Навчальна книга – Богдан

УДК 371.32:74
ББК 74.268.51
Г 93

Серію засновано 2007 року

Рецензенти:
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Трач С.К.,
вчитель вищої категорії старший вчитель
Походжай Н.Я.

Губенко О.О.

Г 93   Образотворче мистецтво. Конспекти уроків : 3 клас :
до підр. М.І. Резніченка, С.К. Трач / О.О. Губенко. –
Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 104 с. –
(Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-3938-3

У посібнику подано конспекти уроків з образотворчого мистецтва для 3-го класу, зміст яких відповідає навчальній програмі МОН України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику «Образотворче мистецтво. 3 клас» (автори М.І. Резніченко С.К. Трач).

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.32:51
ББК 74.262.21

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3938-3

© Навчальна книга – Богдан, 2014

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
1.	Королівство Графіки. Які бувають дерева? Композиція «Дерево-метелик».	5	
2.	Основні засоби виразності графіки. Ілюстрація до вірша Петра Подільчака «Самотній сад».	8	
3.	Ритм і рух. Передавання руху та ритму графічними засобами. Графічна композиція за мотивами віршів Тараса Шевченка.	11	
4.	У майстерні художника-живописця. Малювання композиції із трьох-п'яти овочів та фруктів.	15	
5.	Колір як засіб вираження образу. Колірний контраст. Малювання композиції на морську тематику.	18	
6.	Відтінки та нюанси у живописі. Споріднені кольори. Гармонія споріднених кольорів. Композиція «Осінь золотиста барвами горить».	21	
7.	Гуаш як художня техніка. Прийоми та способи зображення. Створення композиції «Вечір на сопліці грає».	24	
8.	Акварель як художня техніка. Прийоми та способи зображення. «Осінній пейзаж у дощову погоду».	27	
9.	У майстерні художника-скульптора. Ліплення африканських тварин.	30	
10.	Виразальні можливості об'ємної та рельєфної форми. Робота з пластиліном. «Запишався наш павич».	34	
11.	Архітектура та її види. Матеріали, інструменти й обладнання художника-архітектора. Аплікація з кольорового паперу «Смарагдове місто».	38	
12.	Форми, розміри та пропорції споруд. «Гарний будиночок».	41	
13.	В гостях у майстрів декоративно-прикладного мистецтва. Ескіз вишивки для рушника.	44	
14.	Види гончарного посуду. Узгодженість декору з формою. Декоративний глечик.	47	
15.	Художнє конструювання об'ємних форм. «Різдвяний янгол».	50	
16.	Основні жанри образотворчого мистецтва. «Яким буває море».	53	
17.	Види пейзажу. «Подорож у гори».	56	
18.	Колір як засіб передавання глибини простору. «Загадкова країна».	60	
19.	Анімалістичний жанр та його особливості. Малювання тварини (звіра, птаха, комахи).	63	
20.	Силуети тварин у русі. «Вірні друзі людини».	66	
21.	Портрет у різних видах образотворчого мистецтва. Портрет мами.	69	
22.	Зображення людини в русі. «Зимові ігри та розваги».	72	
23.	Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. «Смачна тарілка».	75	
24.	Композиція натюрморту з природи. «Квіти у вазі».	78	
25.	Побутові теми у творах мистецтва. «Події мого життя».	83	
26.	Образи людей і тварин в ілюстраціях. Ілюстрації до казок.	85	
27.	Художник театру. Афіша до вистави.	88	

28.	Форма, колір, декор у створенні масок. Виготовлення театральної маски до казкової вистави.	91	
29.	Театральний костюм. Узгодження форми одягу з декором. Виготовлення костюма для театрального героя.	94	
30.	Образ лялькового театру. Лялькові персонажі для вистави. Пальцеві ляльки.	97	
31.	Передавання настрою за допомогою кольору та декору в тематичній композиції. Композиція тематичного сюжету. «На арені цирку».	100	

Тема. Основні жанри образотворчого мистецтва. «Яким буває море».

Мета. Ознайомити учнів (на пропедевтичному рівні) з основними жанрами образотворчого мистецтва; навчати класифікувати твори мистецтва за жанрами і виражати емоційне ставлення (образотворчими та мовленнєвими засобами, мімікою) до них, застосовуючи найпростіші поняття та терміни; формувати вміння створювати композиції відповідного жанру, передавати на малюнку чарівний світ природи засобами кольору; розвивати універсальні особистісні якості та здібності, художньо-практичні вміння та навички, спостережливість, творчу уяву; виховувати інтерес до образотворчої діяльності, естетичний смак.

Обладнання: слайди із зображеннями зразків робіт різних видів і жанрів образотворчого мистецтва, сигнальні картки, аудіозаписи уривків музичних творів М. Римського-Корсакова та Й.С. Баха, стрічки паперу для індивідуальної роботи, фарби, пензлики, посудина для води, олівець, гумка, серветки, палітра.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Учитель перевіряє підготовку учнів до уроку, розташування необхідних художніх матеріалів та інструментів на парті.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Перегляд слайдів із зображеннями зразків робіт різних видів і жанрів образотворчого мистецтва.

— Уявіть, що ми знаходимося у виставковому залі художньої галереї. Розгляньте ці чудові роботи. Оберіть одну, яка сподобалась вам найбільше. Відповідно до своїх уподобань об'єднайтесь у групи.

2. Робота в групах.

— Розкажіть про обраний вами вид образотворчого мистецтва. Який його основний виражальний засіб? (*Графіка — лінії, штрихи, плями, крапки; живопис — колір; скульптура — силует, пластика форми, фактура та тривимірність; архітектура — композиція, масштаб форми, її силует, фактура будівельних матеріалів; дизайн — формотворення.*)

III. Оголошення теми уроку.

— З давніх-давен художників захоплювали картини, створені природою. Цю красу вони прагнули передати у малюнках, скульптурі, декоративно-ужитковому мистецтві тощо. Усі твори мистецтва поділяються за жанрами. Саме з ними ми сьогодні ознайомимось.

IV. Засвоєння знань, формування вмінь і навичок.

1. Робота з підручником (с. 80-82).

2. Гра «Так чи ні».

— Кожен із вас отримав сигнальні картки. Я зачитуватиму твердження про основні жанри образотворчого мистецтва. Якщо воно правильне — піднімайте вгору картку зеленого кольору. Якщо ж ви вважаєте це твердження помилковим — сигналізуйте карткою червоного кольору.

- Художній твір, сюжетом якого є зображення предметів, називається натюрморт.
- Мариністи зображають море.
- Художники-пейзажисти зображають людину.
- Твір, сюжетом якого є мотив бойових дій, називають батальним (від слова «баталія» — битва, бій).
- Анімалістами називають художників, які предметом зображення обрали сюжети минулого.
- Слово «жанр» запозичене із французької мови й означає «вид», «рід».

3. Слухання музичних творів.

— Море... Воно завжди викликало вир емоцій у людській душі, притягувало до себе таємничою силою і красою, безмежністю простору. Заплющте оченята і спробуйте уявити себе на морському березі.

Лунає звукозапис твору Й.С. Баха «Прелюдія до-мажор».

— Яким ви побачили море? (*Спокійним, теплим, ласкавим, ніжним.*)

— А тепер знову заплющте очі й спробуйте уявити морську просинь.

Звучить уривок твору М. Римського-Корсакова «Океан — море синее».

— Яке море постало у вашій уяві зараз? (*Бурхливе, неспокійне, грізне, небезпечне.*)

4. Сприйняття творів образотворчого мистецтва.

— Розгляньте репродукції картин у підручнику (с. 83). Назвіть ту роботу художника-мариніста, яка найкраще передає характер першого музичного твору, прослуханого щойно. А яка картина відповідає настрою другого прослуханого музичного уривка? Свій вибір поясніть.

5. Вправа «Якого кольору вода?».

— Наше завдання сьогодні — перетворити альбомний аркуш паперу на справжнє море. А чи знаєте ви, яке забарвлення має вода?

— Так, вода прозора, але море поєднує в собі усі відтінки синього та зеленого кольорів. Правда?

— Перед вами лежать стрічки паперу, розділені на чотири чотирикутники. На них ми спробуємо створити колірну гаму холодних відтінків морської води.

А) На палітрі розводимо синю фарбу і наносимо її на першу клітинку стрічки.

Б) Додаємо до фарби синього кольору трохи більше води — утворюємо блакитний колір. Зафарбовуємо ним другий квадрат стрічки.

В) Якщо блакитний змішаємо зі смарагдовим — отримаємо фарбу бірюзового кольору. Третій квадрат зафарбуємо саме цією фарбою.

Г) Щоб зафарбувати четвертий квадрат, розведіть фарбу смарагдового кольору водою.

— Пригадайте, як називаються відтінки одного сектора кольорного круга. (*Споріднені кольори.*)

6. Фізкультхвилинка.

Рибка плаває в водиці.

Рибці весело гулять.

— Рибко, рибко, витівнице,

Хочем ми тебе впіймать!

Рибка воду сколихнула,

Хліба крихітку взяла,

Рибка хвостиком махнула,

Рибка хутко попливла.

7. Робота в зошиті-альбомі.

V. Творча робота дітей.

— А зараз ви відчуєте себе справжніми художниками, адже намалюєте не просто картину — намагатиметесь передати всю глибину вашого внутрішнього світу, настрою. Подумайте, яке море ви хочете зобразити: тихе чи бурхливе, тобто які почуття хочете передати: спокій чи хвилювання.

Послідовність виконання роботи

1) Промальовуємо простим олівцем лінію горизонту.

Можна уявити, що ми бачимо море з палуби корабля: безкраї водні простори, самотній острів у далині або скелястий берег. Якщо ж ви споглядаєте море із суходолу, то, мабуть, помітите невеликий вітрильний чи піратський корабель, інший берег. Не забудьте про небо: воно чисте або ж захмарене.

2) Продумуємо композицію та зображуємо олівцем її елементи (острів, берег, вітрильний корабель, птахи, сонце, хмари тощо).

3) Малюємо фарбами. Не варто забувати про те, в якому ж стані перебуває зображуване нами море: спокійне чи бурхливе — від цього залежить вибір гами споріднених кольорів.

Кіт, який рахує!
Слон, який танцює!
В цирку круглі стіни,
Запах тирси й сіна,
Купол замість стелі,
Сміху каруселі,
До небес канати!
Цирк — це завжди свято!
Радість для малечі,
Цирк — на цілий вечір!

О. Полянська

— Хто із вас був у цирку? Яких тварин ви там бачили?

— А чи відомо вам, як називаються актори цирку?

4. Гра «Хто більше?».

Учитель викликає до дошки двох учнів за бажанням. Гравець називає актора цирку, а після цього кидає м'яч іншому учасникові. Гра продовжується доти, поки один із гравців зупиняється.

5. Продовження бесіди.

— Цирк — одне із найдавніших мистецтв. Дуже давно у святкові дні на площах єгипетських, китайських, грецьких міст виступали акробати, канатохідці, фокусники, жонглери. І яким би маленьким не був цирк — арена його завжди однакова: кругла, а її діаметр — 13 метрів.

Перший стаціонарний цирк-театр був відкритий у Києві у 1875 році під назвою «Альказар».

— Як ви вважаєте, яка професія у цирку найскладніша? Чому?

— Так, це справді професія клоуна, адже йому постійно треба бути веселим і смішити інших. Пригадайте, як він виглядає. Які кольори присутні в його одязі? (*Клоун підбирає яскравий кумедний одяг та взуття, гримується, часто одягає величезного капелюха і червоного носа, що допомагає йому смішити глядачів.*)

— Який настрій у вас виникає, коли ви бачите клоуна?

6. Перегляд відеоматеріалу «У цирку».

7. Робота в зошиті-альбомі.

8. Фізкультхвилинка.

Петрик йшов, йшов, йшов (*крокують на місці*)

І суніцю знайшов. (*нахиляються вперед*)

З'їв і далі пішов. (*імітація рухів, які виконує хлопчик*)

Петрик йшов, йшов, йшов

І горішок знайшов.

Підняв і далі пішов.

Петрик йшов, йшов, йшов

І грибочок знайшов.

Поклав у кошик

І додому пішов. (*сідають за парти*)

V. Творча робота дітей.

— Сьогодні на уроці ми будемо створювати тематичну композицію «На арені цирку». Поміркуйте, який епізод циркового дійства ви б хотіли зобразити на своєму малюнку.

1. Робота у групах. Вправа «Впізнай артиста цирку».

На дошці — картки із назвами артистів цирку: клоун, акробат, ілюзіоніст, гімнаст, жонглер, дресирувальник, канатоходець, еквілібрист. Об'єднані у групи учні отримують завдання: створити схему фігури одного з акторів цирку в русі.

Кожна група вирізає з тонкого кольорового паперу частини фігури людини, наклеює схему на білий аркуш паперу, зображуючи відповідного актора цирку в характерному русі. Представникам інших команд потрібно впізнати за схемою артиста цирку.

2. Художньо-практична діяльність.

Послідовність виконання роботи

- 1) Оберіть епізод циркового дійства, який хочете зобразити.
- 2) Визначте об'єкти, які будете малювати.
- 3) Оберіть формат композиції.
- 4) Олівцем виконайте контурний рисунок зображення актора цирку в русі.

Пам'ятайте, що головне на картині слід виділити за допомогою розміру, кольору.

5) Зобразіть другорядні об'єкти на дальньому плані.

6) Розфарбуйте створену композицію гуашевими фарбами. Не забувайте про виражальні можливості кольору. Намагайтесь за допомогою фарб передати свій настрій.

7) Пам'ятайте: чим далі розміщені об'єкти композиції, тим більше переважатимуть холодні споріднені відтінки; чим ближче — теплі, але контрастні.

Коли діти працюють, учитель контролює процес, дає поради щодо схеми розташування та пропорційності деталей композиції, допомагає у підборі кольорів, підтримує творчу атмосферу.

VI. Виставка й оцінювання дитячих робіт.

VII. Підсумок уроку.

— Користуючись незавершеними реченнями, висловіть враження від сьогоднішнього уроку.

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Тепер я можу...
- Було важко...
- Мене здивувало...
- Мені захотілось...

Серія «Бібліотека вчителя»

ГУБЕНКО Ольга Олександрівна

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Конспекти уроків

3 клас

До підручника М.І. Резніченка, С.К. Трач

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Марія Мигаль*
Обкладинка *Аліни Воронкової*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Дячук*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 29.08.2014. Формат 60×84/8. Гарнітура Таймс.
Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 12,09. Умовн. фарбо-відб. 12,09.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

ISBN: 978-966-10-3938-3

9 789661 039383